

Către:

Administrația Prezidențială,

Domnului Nicușor-Daniel Dan, Președintele României

30 mai 2025

SCRISOARE DESCHISĂ

Stimate Domnule Președinte,

Blocul Național Sindical vă felicită pentru investirea în funcția de Președinte al României. Este o misiune grea, dar esențială pentru viitorul democratic și echilibrat al acestei țări. Vă dorim succes și forță în îndeplinirea acestui mandat!

Cu toate acestea, constatăm cu regret că, în doar câteva zile de la preluarea atribuțiilor, ați ales să urmați același drum bătătorit de predecesorii dumneavoastră - fie că vorbim despre fostul președinte interimar Ilie Bolojan, fie despre fostul președinte Klaus Iohannis - un drum care i-a îndepărtat de realitățile sociale ale României și de o parte importantă a cetățenilor acestei țări: lucrătorii și structurile lor reprezentative.

Observăm că de pe agenda dumneavoastră de consultări, deși intensă și bine organizată în privința discuțiilor cu partidele parlamentare și cu mediul de afaceri, lipsește cu desăvârșire o componentă esențială a democrației: dialogul social cu reprezentanții salariaților. Structurile sindicale nu sunt entități opționale, ci funcționează în baza Constituției României - legea fundamentală a statului - care, prin articolul 9, le conferă un rol clar în apărarea drepturilor și în promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor lor. De asemenea, articolul 41 garantează dreptul la muncă și protecția socială a salariaților - drepturi care nu pot fi apărute real fără participarea organizațiilor sindicale în procesele decizionale. Mai mult, România este stat fondator al Organizației Internaționale a Muncii încă din 1919, iar în virtutea articolului 11 din Constituție, este obligată să respecte convențiile internaționale ratificate, inclusiv Convenția OIM nr. 87/1948 privind libertatea sindicală și Convenția nr. 98/1949 privind dreptul la organizare și negociere colectivă. Aceste instrumente garantează participarea activă a lucrătorilor, prin organizațiile lor, la elaborarea politicilor care le afectează direct condițiile de muncă și de trai. Excluderea sindicatelor din consultările publice contravine nu doar acestor angajamente internaționale, ci și jurisprudenței Comitetului de Experți al OIM, care subliniază constant că un dialog social autentic presupune participarea ambelor părți - lucrători și angajatori - în formularea politicilor socio-economice. Absența structurilor sindicale de la consultările inițiale este, așadar, o greșală de fond, nu de formă. Considerăm că nu pot exista reforme coerente și echilibrate în

absența vocilor care reprezintă milioane de lucrători din România. Dacă discuțiile se poartă exclusiv cu mediul de afaceri, este evident că propunerile vor fi croite în interesul capitalului, așa cum am văzut de atâtea ori în ultimele decenii.

Ne permitem să vă reamintim că în 2017, când Guvernul a scutit angajatorii de asumarea sarcinii finanțării sistemelor publice de sănătate și pensii, acestea fiind transferate aproape integral lucrătorilor, patronatele nu au protestat. Din ianuarie 2018, sarcina fiscală pe muncă este în întregime asumată de angajat. Riscul creșterii fiscalității pe muncă este astăzi în întregime asumat de lucrători. România are astăzi una din cele mai ridicate sarcini fiscale pe muncă din Uniunea Europeană, cu toate acestea se profilează deja în spațiul public intenția noului Guvern de a crește această sarcină. Nu angajatorii vor fi cei ce vor suporta efectele creșterii fiscalității pe muncă, în majoritatea cazurilor angajații vor fi lăsați singuri să-și gestioneze pierderea veniturilor nete.

Ne îngrijorează și ipocrizia discursului public promovat de o parte din patronate, care deplâng majorarea taxelor, dar pe de altă parte folosesc orice porțiță legislativă pentru optimizare fiscală sau mai mult, folosesc muncă la negru și plătesc salarii la gri. Atitudinea lor a consolidat o piață a muncii fragmentată, între pătura lucrătorilor la negru în zona salariilor mici și muncă mascată într-o formă de activitate independentă pentru salariile foarte mari. Dacă pentru veniturile recurente din munca, mici (inferioare salariului minim brut) practica este nedeclararea veniturilor (deci evaziune), pentru veniturile mari și din ce în ce mai mari, practica este mai degrabă „deghizarea” veniturilor de natură salarială în raporturi comerciale. Dacă ar exista voință politică și bună credință din partea autorităților, numărul lucrătorilor din România ar crește cu peste 30%, contribuind astfel la reducerea semnificativă a deficitului bugetar.

N-am auzit din partea mediului de afaceri propuneri pentru sancționarea administratorilor de firme sau acționarilor care au transformat insolvența într-un sport național. Se înființează firme, se acumulează datorii, se declară insolvența, iar apoi se pornește de la zero cu o nouă companie înființată. O practică nocivă care afectează bugetul de stat și economia sănătoasă. Nimeni nu propune sancțiuni reale pentru acest comportament distrugător!

Golul de TVA a devenit deja cronic și de dimensiuni semnificative, peste 2% din PIB, anual (din fiecare 10 lei TVA de colectat, organele fiscale colectează mai puțin de 7 lei), iar acest indicator este puternic corelat cu subocuparea forței de muncă. Cei doi indicatori sunt corelați și se auto-alimentează: GAP-ul mai mare de TVA favorizează munca nedeclarată. Și viceversa: munca nedeclarată, având printre cauze impozitarea excesivă a muncii din România, contribuie la fraudă fiscală. Pe acest subiect însă patronatele tac pentru că sunt deplin responsabili pentru această situație.

Asumarea poverii deficitului trebuie să vă asigurați că se distribuie echitabil, dar analiza trebuie făcută cu date concrete și nu cu declarații. Măsuri de politică fiscală de tip creșterea TVA sau creșterea fiscalității pe muncă, în modelul economic actual nu vor afecta decât în mică măsură

angajatorii. Își vor recupera pierderile prin creșterea prețurilor pe seama puterii de cumpărare a populației și vor lăsa angajații în majoritatea cazurilor să-și asume singuri consecințele creșterii sarcinii fiscale. Barca e prea înclinată în favoarea capitalului și în defavoarea muncii. Așa nu se mai poate!

Mai mult, angajatorii se plâng de lipsa forței de muncă și de slaba calitate a resurselor umane, dar în cele mai multe cazuri nu fac nimic pentru a investi în formarea profesională a propriilor angajați. De 35 de ani continuăm să promovăm un model economic bazat pe utilizarea intensivă a muncii, pentru a compensa nivelul redus al salariilor. Lucrătorii din România au acceptat să lucreze până la epuizare fizică și psihică, iar burn-out-ul a devenit un fenomen foarte prezent cu impact negativ la nivelul sistemului public de sănătate. Nu este de mirare că ajunși la momentul pensionării românii au un număr de ani de viață sănătoasă din ce în ce mai mic, mai puțin de jumătate din media Uniunii Europene. Nici aici nu am auzit vreo îngrijorare din partea celor cu care astăzi vă consultați exclusiv.

Domnule Președinte, dacă tot clamați că sunteți un lider pro-european, vă reamintim că la Bruxelles s-a semnat recent Pactul pentru Dialog Social European între Comisia Europeană, Confederația Europeană a Sindicatelor și organizațiile patronale europene tocmai pentru a consolida rolul partenerilor sociali în modelarea pieței muncii, a ocupării forței de muncă și a politicilor sociale. Europa nu înseamnă doar piață liberă și profit! Europa înseamnă și echilibru, protecție socială și coeziune.

Sperăm sincer că această abordare unilaterală nu este expresia unei viziuni deliberate, ci doar rezultatul lipsei de experiență instituțională și, poate, al zelului unor consilieri apropiați. Avem convingerea că veți reveni rapid la o normalitate democratică și veți înțelege că rolul unui președinte este acela de a fi **mediator între puterile statului și societate**.

România nu se construiește doar cu partide și antreprenori. O Românie onestă se construiește împreună - angajatori, lucrători, partide, societate civilă. Acesta este modelul unei adevărate Europă.

Avem încredere că veți face, așa cum ați promis în campania electorală, ca valoarea muncii să fie respectată și răsplătită!

Cu stimă,

DUMITRU COSTIN,
Președinte
Blocul Național Sindical